

EHITUSTOOTED

Tallinn 2005

Käesolev trükis käsitleb ehitustoodetele ja nende turule toomisele esitatavaid nõudeid ning tutvustab ehitustoodete turujärelevalve korraldust.

Ehitustoodete direktiiv ja vastavusmärgistamisele kuuluvad tooted

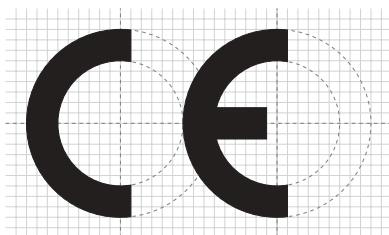
Euroopa Liidu ehitustoodete direktiivi 89/106/EMÜ eesmärk on kõrvaldada eri liikmesriikides kehtestatud erinevatest nõuetest tulenevad takistused kaupade vabale liikumisele Euroopa Majanduspiirkonnas ja luua kogu seda piirkonda hõlmav ühtsetele reeglitele allutatud turg.

Direktiivi kohaldamisalasse kuuluvad kõik ehitustooted, millele on koostatud harmoneeritud standardid või väljastatud tehniline tunnustus.

Ehitustoodete direktiivi nõuded on esitatud meie seadusandluses Ehitusseaduse (RTI 2002, 47, 297) põhjal, mis jõustus 1. jaanuaril 2003.a.

Mida näitab vastavusmärk

Vastavusmärk näitab, et toode vastab Ehitusseaduse (ja teiste asjakohaste seaduste) nõuetele ehk toode on läbinud Ehitusseaduses (ja teistes seadustes) ettenähtud vastavushindamise protseduurid ja vastab kõigile nõuetele. Vastavusmärgiga tooteid võib turustada kõigis Euroopa Liidu liikmesriikides. Samas ei tähenda vastavusmärgi olemasolu, et toode sobib kõikjal kasutamiseks – kasutusvõimalused sõltuvad siiski kasutuskohal esitatud nõuetest, ehitusregulatsioonist (s.t kas toode on projektikohane, vastavuses kasutuskoha kliimaga, tavadega jne).

Vastavusmärgi kuju

Millal võib kasutada vastavusmärki

Vastavusmärgi ehitustoodetel kasutamise eeldus on kehtiva Euroopa harmoneeritud standardi või tehnilise tunnustuse olemasolu. Nendes dokumentides määratletakse tootele esitatavad nõuded. Kui toode on läbinud Ehitusseaduses ette nähtud vastavushindamise protseduurid ja vastab Euroopa harmoneeritud standardis või tehnilises tunnustuses esitatud nõuetele, siis võib tootele anda vastavusmärgi.

Vastavusmärgi kinnitamisega garanteerib tootja, et toode vastab asjakohasele Euroopa harmoneeritud standardile või ehitustoote tehnilise tunnustuse nõuetele. **Praktikas tähendab see, et:**

- toote omadused vastavad asjakohasele Euroopa harmoneeritud standardile või ehitustoote tehnilise tunnustuse nõuetele;
- tootmisohje toimib ning katsed on sooritatud ette nähtud viisil;
- teavitatud asutus on teinud kolmanda osapoolse järelevalve- ja kontrolltoimingud (kui on nõutav teavitatud asutuse kaasamine vastavushindamisprotsessi).

Vastavusmärgistust käsitlevaid õigusakte kohaldatakse ühtviisi nii kodumaisele turule mõeldud ehitustoodetele, Euroopa Majanduspiirkonda eksporditavatele kui ka Eestisse imporditavatele toodetele. Kui ehitustoode kuulub ka mõne teise seaduse reguleerimisalasse (näiteks masina- või elektriohutusseadus), eeldab vastavusmärgistuse kasutamine, et toode vastab kõigile seda puudutavate direktiivide nõuetele.

Vastavusmärgi vorminõuded

Vastavusmärgi kannab tootja ehitustoodetele, selle pakendile või tootega kaasas olevatele dokumentidele püsivalt, nähtavalt ja selgelt eristatavalt. **Vastavusmärgistatava toote kohta koostatakse vastavusdeklaratsioon, mis peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:**

- teavitatud asutuse andmed (kui on nõutav teavitatud asutuse kaasamine vastavushindamisprotsessi);
- tootja nimi ja aadress;
- vastavusmärgi kinnitamise aasta kaks viimast numbrit;
- standardi või tehnilise tunnustuse number, millele toode vastab;
- nõuetekohasuse tunnistuse number (kui see on nõutav);
- kasutusotstarve;
- teave, mille alusel on võimalik hinnata toote omaduste vastavust standardile või tehnilise tunnustuse nõuetele.

Vastavusmargistusele ülemineku periood

Tootjal on õigus varustada oma toode vastavusmargistusega kohe, kui vastava harmoneeritud standardi kehtivusaeg on alanud.

Euroopa Komisjon teatab ette iga standardi kehtivuse alguspäeva, millest arvates algab üldjuhul ühe aasta pikkune üleminekuperiood. Üleminekuperiood algab reeglina pärast seda, kui valmis standard on avaldatud Euroopa Ühenduste Teatajas.

Kui tootele on tehtud ehitustoote tehniline tunnustus, võib vastavusmargistust hakata kasutama kohe, kui toote vastavus tehnilisele tunnustusele on tõendatud.

Eri toodete harmoneeritud standardid ja tehnilised tunnused ei saa siiski kõik korraga valmis, vaid tooterühmade kaupa mitme aasta jooksul. Seega tekib vastavusmargistuse kasutamise võimalus sõltuvalt tooterühmast mitmeaastase perioodi vältel.

Ehitustoodete direktiivile vastavale harmoneeritud standardile ülemineku tähtajad:

21 kuud		
9 kuud	12 kuud	
Siseriiklikud standardid	Siseriiklikud ja harmoneeritud standardid	Harmoneeritud standardid
Kasutusel on ainult riiklikud standardid, kuid kättesaadavad on ka harmoneeritud standardid	Paralleelse kasutamise periood (ülemineku-periood) – mõlemad on kasutusel	Kasutusel on ainult harmoneeritud standardid

Ehitustoodete nõuetekohasuse eest vastutavad tootja ja importija

Vastavusmäärgistuse kasutuselevõtuga hakatakse ehitustoodete puhul kõikjal Euroopas kasutama harmoneeritud vastavushindamise menetlust. Kolmanda osapoole kaasamise nõue hõlmab ka paljusid tooteid, mille puhul varem toote nõuetele vastavuse tõendamist ei nõutud.

Vastavusmäärgistusega ehitustoodete nõuetele vastavuse eest vastutab kogu Euroopa Majanduspiirkonnas ja ka Eestis eelkõige toote valmistaja. Tootja viib läbi kõik menetlused toote nõuetele vastavuse tõendamiseks. Kui tegu on imporditud tootega, vastutab toote nõuetele vastavuse eest importija (või tootja volitatud esindaja).

Kui turujärelevalveasutus tuvastab, et toode ei vasta nõuetele, kuigi sellele on kinnitatud vastavusmärk, võidakse tootjalt või importijalt nõuda toote nõuetega vastavusse viimist, keelata toote müük või piirata seda.

Vastavusmäärgistuse kasutamise kohta saab täpsemat infot käesoleva trükise viimasel leheküljel loetletud asutustest.

Ehitustoodete turustamine Eestis

Ehitustooteid turustatakse ehitusseaduses sätestatud korras. Turustamise eelduseks on ehitustoodetele esitatud nõuetele vastavuse tõendamine. Täpsed ehitustoodete vastavushindamise protseduurid on sätestatud majandus- ja kommunikatsiooniministri 4. mai 2004. a määruses nr 123. **Selle valdkonna tähtsaimad õigusaktid on:**

- ehitusseadus (RT I 2002, 47, 297);
- toote nõuetele vastavuse tõendamise seadus (RT I 1999, 92, 825);
- majandus- ja kommunikatsiooniministri 04.05.2004. a määrus nr 123 "Ehitusmaterjali ja -toote nõuetele vastavuse tõendamise kord ja eri liiki ehitustoodete nõuetele vastavuse tõendamiseks vajalikud vastavushindamise protseduurid" (RTL 2004, 61, 1023).

Õigusaktid on kättesaadavad internetis nii Tehnilise Järelevalve Inspektsiooni (www.tji.ee) kui ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (www.mkm.ee) koduleheküljel.

Eesti ehitusalane seadustik on kooskõlas Euroopa Liidu omaga, s.t põhineb ehitustoodete direktiivil.

Vastavalt kehtivale seadusandlusele on ehitustoote tootja, tema volitatud esindaja või tarnija kohustatud turule lastava ehitustoote varustama informatsiooniga selle omaduste ja kasutusala kohta [ES § 6 lg (3)].

Majandus- ja kommunikatsiooniministri määruses nr 123 loetletud ehitustooted tuleb varustada vastavusdeklaratsiooni ja/või vastavussertifikaadiga, mis peavad olema eestikeelsed.

Ehitustoote tootja või tema nimel tegutsev volitatud esindaja või ehitustoote tarnija koostab ja allkirjastab vastavusdeklaratsiooni. **Ehitustoote vastavusdeklaratsioonis peab sisalduma järgmine teave:**

- 1) tootja või tema nimel tegutseva volitatud esindaja nimi ja aadress;
- 2) andmed ehitustoote identifitseerimiseks, nagu näiteks toote nimetus, tüüp, klassifikatsioon ja kasutusala;
- 3) viited nõuetele, millele ehitustoode vastab;
- 4) ehitustoote kasutamise eritingimused;
- 5) tunnustatud asutuse nimi ja aadress, kui vastavusdeklaratsiooni väljaandmise aluseks on ehitustoote vastavussertifikaat, tootmisohje sertifikaat või katseprotokoll;
- 6) vastavusdeklaratsiooni väljaandja esindaja nimi ja ametikoht;
- 7) vastavusdeklaratsiooni väljaandmise aeg ja koht;
- 8) vastavusdeklaratsiooni väljaandja esindaja allkiri.

Tunnustatud asutusena tegutsev sertifitseerimisasutus annab välja ehitustoote vastavussertifikaate. **Ehitustoote vastavussertifikaadis peab sisalduma:**

- 1) tunnustatud asutusena tegutseva sertifitseerimisasutuse nimi ja aadress;
- 2) tootja või tema nimel tegutseva volitatud esindaja nimi ja aadress;
- 3) andmed ehitustoote kirjeldamiseks, nagu näiteks toote nimetus, tüüp, klassifikatsioon ja kasutusala;
- 4) viited nõuetele, millele ehitustoode vastab;
- 5) ehitustoote kasutamise eritingimused;
- 6) vastavussertifikaadi number;
- 7) vastavussertifikaadi kehtivuse piiramise tingimused ja vajaduse korral kehtivusaeg;
- 8) vastavussertifikaadi väljaandja esindaja nimi ja ametikoht;
- 9) vastavussertifikaadi väljaandmise kuupäev;
- 10) vastavussertifikaadi väljaandja esindaja allkiri.

Turujärelevalvet teostab Tehnilise Järelevalve Inspektsioon

Tehnilise Järelevalve Inspektsioon (TJI) teostab Eestis turustatavate ja kasutatavate ehitustoodete nõuetekohasuse järelevalvet (nn turujärelevalvet) sõltumata sellest, kas toode on toodetud Eestis, Euroopa Majanduspiirkonnas või väljaspool seda.

TJI kontrollib, kas:

- toode on nõuetekohaselt märgistatud;
- tootel on nõuetekohane dokumentatsioon (vastavussertifikaat, vastavusdeklaratsioon, tehniline andmestik jne);
- toode vastab standarditele või tehnilisele tunnustusele ja toote dokumentatsioonis deklareeritud normatiividele.

Puuduste esinemisel võib TJI:

- toodet turule mitte lubada,
- piirata selle vaba liikumist,
- keelata selle kasutamine ehitistes,

kuni toode on nõuetega vastavusse viidud. Kui vastavusmärgistust kasutatakse sellest hoolimata põhjendamatult edasi, võib keelata toote turustamise ja kasutamise. Samuti võib importijat või tootjat kohustada tooteid turult eemaldama.

Turujärelevalves püütakse alati toimida nii, et tootja/importija kõrvaldab puudused või nõuetele mittevastavad tooted vabatahtlikult.

Majandus- ja Kommunikatsiooni- ministeerium

Harju 11, 15072 Tallinn
Tel 6 256 342, faks 6 313 660
e-post: info@mkm.ee
<http://www.mkm.ee>

Tehnilise Järelevalve Inspeksioon

Aru 10/Auna 6, 10317 Tallinn
Tel 6 949 412, faks 6 949 410
e-post: tji@tji.ee
<http://www.tji.ee>

Eesti Standardikeskus

Aru 10/Auna 6, 10317 Tallinn
Tel 6 055 050, faks 6 055 070
e-post: info@evs.ee
<http://www.evs.ee>

Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit

Kiriku 6, 10130 Tallinn
Tel 6 481 918, faks 6 489 062
e-post: eeti@hot.ee
<http://www.hot.ee/eeti>